

Informacje ogólne

Zakres wiadomości i umiejętności sprawdzanych na egzaminie określa podstawa programowa kształcenia ogólnego wprowadzona Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U z 2009 r. nr4, poz. 17).

Egzamin gimnazjalny obejmuje wiadomości i umiejętności zawarte w wymaganiach określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego w odniesieniu do wybranych przedmiotów nauczanych w trzecim i wcześniejszych etapach edukacyjnych. Egzamin ma formę pisemną.

Przystąpienie do egzaminu jest warunkiem ukończenia gimnazjum, ale nie określa się minimalnego wyniku, jaki zdający powinien uzyskać, toteż egzaminu nie można nie zdać.

I Części egzaminu

Egzamin gimnazjalny składa się z trzech części: humanistycznej, matematyczno-przyrodniczej i części dotyczącej języka obcego nowożytnego.

Część **humanistyczna** składa się z zadań z zakresu języka polskiego oraz zadań z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie.

Zadania z języka polskiego mogą mieć formę zamkniętą lub otwartą. Wśród zadań otwartych z języka polskiego znajduje się dłuższa wypowiedź pisemna.

Zadania z historii i wiedzy o społeczeństwie mają formę zamkniętą.

Część **matematyczno-przyrodnicza** składa się z zadań z zakresu matematyki oraz zadań z zakresu przedmiotów przyrodniczych: biologii, chemii, fizyki i geografii.

Zadania z matematyki mają formę zamkniętą lub otwartą.

Zadania z przedmiotów przyrodniczych mają formę zamkniętą.

W części dotyczącej **języka obcego nowożytnego** gimnazjalista dokonuje wyboru jednego z siedmiu języków: angielskiego, francuskiego, hiszpańskiego, niemieckiego, rosyjskiego, ukraińskiego i włoskiego, z zastrzeżeniem, że gimnazjalista może wybrać tylko ten język, którego uczył się w gimnazjum jako przedmiotu obowiązkowego. Ta część egzaminu ma dwa poziomy: podstawowy i rozszerzony.

W celu przystąpienia do egzaminu gimnazjalnego należy złożyć pisemną deklarację wyboru języka obcego. Deklarację składa się dyrektorowi gimnazjum nie później niż 20 września roku szkolnego, w którym gimnazjalista przystępuje do egzaminu. W imieniu uczniów niepełnoletnich deklarację składają ich rodzice lub prawni opiekunowie.

Egzamin odbywa się w kwietniu. Każdą część egzaminu przeprowadza się innego dnia. Części humanistyczna i matematyczno-przyrodnicza trwają po 150 minut. Część egzaminu z języka obcego nowożytnego trwa 60 minut na każdym z poziomów: podstawowym i rozszerzonym.

II Wyniki egzaminu

Prace egzaminacyjne sprawdzają wykwalifikowani egzaminatorzy według jednolitych kryteriów.

Po sprawdzeniu prac ustala się wyniki egzaminacyjne w następujących sześciu zakresach:

- język polski
- historia i wiedza o społeczeństwie
- matematyka
- przedmioty przyrodnicze
- język obcy nowożytny na poziomie podstawowym
- język obcy nowożytny na poziomie rozszerzonym.

Każdy zdający otrzyma zaświadczenie o szczegółowych wynikach swojego egzaminu. Dla każdego z powyższych zakresów będą podane dwie liczby: wynik procentowy oraz wynik centylowy.

• **Wynik procentowy** to odsetek punktów (zaokrąglony do liczby całkowitej), które zdający zdobył za zadania mierzące wiadomości i umiejętności z danego zakresu. Na przykład jeśli zdający za zadania matematyczne zdobył 23 punkty spośród 30 możliwych do zdobycia, to uzyska wynik procentowy równy 77.

• **Wynik centylowy** to odsetek liczby gimnazjalistów (zaokrąglony do liczby całkowitej), którzy uzyskali z danego zakresu wynik taki sam lub niższy niż zdający. Na przykład zdający, którego wynik centylowy w zakresie matematyki wynosi 85, dowie się, że 85% wszystkich gimnazjalistów uzyskało za zadania matematyczne wynik taki sam jak on lub niższy, a 15% gimnazjalistów uzyskało wynik wyższy.

Wyniki egzaminacyjne są ostateczne i nie mogą być podważone na drodze sądowej.

III Zadania egzaminacyjne

Zadania z języka polskiego mogą mieć formę zamkniętą lub otwartą. Mogą odnosić się do tekstów literackich, popularnonaukowych lub publicystycznych. Sprawdzane będzie nie tylko rozumienie zamieszczonego tekstu, ale także znajomość utworów literackich lub dorobku autorów, których zgodnie z podstawą programową nie wolno pominąć w procesie kształcenia.

Tytuły takich utworów i nazwiska takich autorów oznaczono w podstawie programowej gwiazdką.

Wśród zadań otwartych z języka polskiego znajduje się dłuższa wypowiedź pisemna w formie rozprawki, opowiadania, charakterystyki, opisu lub sprawozdania. Może też być sprawdzane opanowanie przez gimnazjalistę form użytkowych, takich jak podanie, życiorys i CV, list motywacyjny, dedykacja, a także list oficjalny, ogłoszenie i zaproszenie.

Przy ocenie dłuższej wypowiedzi pisemnej uwzględnia się sześć aspektów: treść, segmentację tekstu, styl, język, ortografię i interpunkcję.

Zadania z historii i wiedzy o społeczeństwie mają wyłącznie formę zamkniętą, są zróżnicowane pod względem sprawdzanych wiadomości i umiejętności, poziomu i

sposobu udzielania odpowiedzi. Mogą występować pojedynczo lub w wiązkach tematycznych.

Zadania z matematyki mogą mieć formę zamkniętą lub otwartą. W porównaniu z dotychczasowym egzaminem gimnazjalnym w nowym zestawie egzaminacyjnym z matematyki mniej będzie zadań sprawdzających znajomość algorytmów i umiejętność posługiwania się nimi w typowych zastosowaniach, więcej natomiast zadań sprawdzających rozumienie pojęć matematycznych oraz umiejętności dobierania własnych strategii matematycznych do nietypowych warunków.

Ocena rozwiązania zadania otwartego zależy od tego, jak daleko dotarł rozwiązujący w drodze do całkowitego rozwiązania. Wyróżnia się siedem poziomów rozwiązania:

- **Poziom 6:** pełne rozwiązanie
- **Poziom 5:** zasadnicze trudności zadania zostały pokonane bezbłędnie, ale dalsza część rozwiązania
- zawiera usterki (błędy rachunkowe, niedokonanie wyboru właściwych rozwiązań
- itp.)
- **Poziom 4:** zasadnicze trudności zadania zostały pokonane bezbłędnie, ale rozwiązanie nie
- zostało dokończony lub dalsza część rozwiązania zawiera poważne błędy merytoryczne
- **Poziom 3:** zasadnicze trudności zadania zostały pokonane, ale w trakcie ich pokonywania
- popełniono błędy
- **Poziom 2:** dokonano istotnego postępu, ale zasadnicze trudności zadania nie zostały pokonane
- **Poziom 1:** dokonano niewielkiego, ale koniecznego postępu na drodze do całkowitego
- rozwiązania
- **Poziom 0:** rozwiązanie niestanowiące postępu.

Przy ocenianiu rozwiązań niektórych zadań wykorzystuje się wszystkie poziomy, a przy ocenianiu innych – tylko część z nich.

W skład części matematyczno-przyrodniczej egzaminu gimnazjalnego poza zadaniami z zakresu matematyki wchodzi odrębnie oceniane zadania z zakresu przedmiotów przyrodniczych: biologii, chemii, fizyki i geografii.

Zadania z przedmiotów przyrodniczych mają wyłącznie formę zamkniętą, są zróżnicowane pod względem sprawdzanych wiadomości i umiejętności, poziomu trudności, a także sposobu udzielania odpowiedzi. Mogą występować pojedynczo lub w wiązkach tematycznych.

IV Język obcy

Gimnazjalista przystępuje do trzeciej części egzaminu z jednego z sześciu języków: angielskiego, francuskiego, hiszpańskiego, niemieckiego, rosyjskiego i włoskiego. Od roku szkolnego. Gimnazjalista może wybrać tylko ten język, którego uczył się w gimnazjum jako przedmiotu obowiązkowego.

Część egzaminu gimnazjalnego z języka obcego nowożytnego ma dwa poziomy: podstawowy i rozszerzony. Zestaw zadań na poziomie podstawowym sprawdza spełnienie wymagań określonych w podstawie programowej dla poziomu III.0, obowiązującego osoby, które rozpoczęły naukę języka obcego w I klasie gimnazjum. Zestaw zadań na poziomie rozszerzonym sprawdza spełnienie wymagań dla poziomu III.1, obowiązującego osoby, które kontynuowały w gimnazjum naukę języka obcego rozpoczętą w szkole podstawowej.

Do trzeciej części egzaminu na poziomie podstawowym ma obowiązek przystąpić każdy gimnazjalista. **Trzecia część egzaminu na poziomie rozszerzonym jest obowiązkowa tylko dla uczniów, którzy w gimnazjum kontynuowali naukę języka obcego rozpoczętą w szkole podstawowej.**

Mogą do niej przystąpić także pozostali gimnazjaliści, jeśli zechcą sprawdzić poziom swoich umiejętności językowych.

Gimnazjaliści, przystępujący do trzeciej części egzaminu na obu poziomach, rozwiązują zadania z tego samego języka.

Zestaw zadań egzaminacyjnych z języka obcego nowożytnego na poziomie podstawowym i na poziomie rozszerzonym obejmuje następujące części:

Poziom podstawowy

- Rozumienie ze słuchu
- Rozumienie tekstów pisanych
- Znajomość funkcji językowych
- Znajomość środków językowych

Poziom rozszerzony

- Rozumienie ze słuchu
- Rozumienie tekstów pisanych
- Znajomość środków językowych
- Wypowiedź pisemna

Rozumienie ze słuchu

Podstawę zadań sprawdzających wiadomości i umiejętności w zakresie rozumienia ze słuchu stanowią krótkie teksty dwukrotnie odtwarzane w sali egzaminacyjnej z płyty CD, na której – oprócz tekstów w języku obcym – nagrane są instrukcje w języku polskim dotyczące rozwiązywania zadań.

Rozumienie tekstów pisanych

Zadania sprawdzające wiadomości i umiejętności w zakresie rozumienia tekstów pisanych oparte są na tekstach zamieszczonych w zestawie zadań.

Znajomość środków językowych

Zadania sprawdzające znajomość środków językowych (leksykalno-gramatycznych) oparte są na pojedynczych zdaniach lub krótkich tekstach zamieszczonych w zestawie zadań.

Znajomość funkcji językowych (wyłącznie w zestawie zadań na poziomie podstawowym)

Podstawę części zadań sprawdzających wiedzę z zakresu znajomości funkcji językowych stanowią wysłuchane krótkie (jedno-, dwuzdaniowe) wypowiedzi, odtwarzane dwukrotnie z płyty CD, wraz z instrukcjami w języku polskim dotyczącymi rozwiązywania zadań. Pozostała część zadań oparta jest na krótkich tekstach lub materiale ikonograficznym zamieszczonych w zestawie zadań.

Wypowiedź pisemna (wyłącznie w zestawie zadań na poziomie rozszerzonym)

Zadanie polega na napisaniu krótkiego (50–100 słów) tekstu użytkowego (listu prywatnego, wiadomości, e-maila) z elementami opisu, relacjonowania, zaproszenia, wyrażania i uzasadniania opinii i uczuć itp., zgodnie ze szczegółowymi wskazówkami podanymi w poleceniu.

W każdym poleceniu podane są trzy elementy, które uczeń powinien rozwinąć w wypowiedzi.

Treść.

W ocenie treści bierze się najpierw pod uwagę, do ilu elementów z polecenia uczeń się odniósł w swojej wypowiedzi, a następnie ile z tych elementów rozwinął w zadowalającym stopniu.

Spójność i logika wypowiedzi.

W ocenie spójności bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu tekst funkcjonuje jako całość dzięki jasnym powiązaniom (np. leksykalnym, gramatycznym) wewnątrz zdań oraz między zdaniami lub akapitami tekstu. W ocenie logiki wypowiedzi bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu wypowiedź jest klarowna (np. czy nie jest jedynie zbiorem przypadkowych myśli).

Zakres środków językowych.

W ocenie zakresu środków językowych bierze się pod uwagę zróżnicowanie struktur leksykalno-gramatycznych użytych w wypowiedzi.

Poprawność środków językowych.

W ocenie poprawności środków językowych bierze się pod uwagę błędy gramatyczne, leksykalne i ortograficzne oraz ich wpływ na komunikatywność wypowiedzi.

Uwagi dodatkowe

Wypowiedź nie podlega ocenie, jeżeli jest:

- nieczytelna
- całkowicie niezgodna z poleceniem
- niekomunikatywna dla odbiorcy (np. napisana fonetycznie)
- odtworzona z podręcznika lub innego źródła (nie jest wówczas uznawana za wypowiedź sformułowaną przez zdającego).